

پاسخ تشریحی و کلید ادبیات اختصاصی کنکور سراسری ۱۴۰۰

بخش تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - فرهاد علی‌نژاد - مسئول درس ادبیات اختصاصی

سوال ۱۳۶: گزینه «۱»

ویژگی‌های فکری سبک خراسانی: غلبه روح شادی و نشاط و خوش‌باشی - واقع‌گرایی و توصیفات طبیعی، ساده، محسوس و عینی - معشوق عمدتاً زمینی - حاکم‌بودن روح حماسه بر ادبیات - سادگی و جنبه عملی و دستوری داشتن اشعار پندآموز و اندرزگونه - فکر و کلام ساده و عدم وجود پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و فلسفی - مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح، اندرز و ... است.

علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۳

سوال ۱۳۷: گزینه «۴»

داستان گفتگوی ابرهه و عبدالمطلب در جریان حمله اصحاب فیل به مکه، که بخشی از آن در صورت سوال ذکر شده، در کتاب «ترجمه تفسیر طبری» روایت شده است. این کتاب از نمونه‌های نثر دوره سامانی است.

علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۴

سوال ۱۳۸: گزینه «۱»

آثار مولانا: مکاتیب، مجالس سبعه، فیه ما فیه، مثنوی معنوی و دیوان شمس

آثار عبید زاکانی: صد پند، رساله دلگشا، اخلاق‌الاشراف، موش و گربه

آثار جامی: نفحات‌الانس، بهارستان، تحفه‌الاحرار

آثار فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه، لمعات

علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۴، ۱۵، ۱۷ و ۱۸

سوال ۱۳۹: گزینه «۲»

جامی در «نفحات الانس» خود به شیوه «تذکره الاولیا»ی عطار به بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان پرداخته است.

علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۸

سوال ۱۴۰: گزینه «۳»

شاعر (منوچهری) در بیت گزینه «۳» به مدح پادشاه (سلطان مسعود غزنوی) می‌پردازد و می‌گوید خداوند از آن رو نعمت حال و آینده را نصیب پادشاه کرده که هر چه به او نعمت عطا کند، بیهوده و ضایع نخواهد شد. مدح از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است و در سبک عراقی کمتر دیده می‌شود.

ویژگی‌های فکری سبک عراقی در سایر بیات:

گزینه «۱»: پرهیز از زهد ریایی

گزینه «۲»: اعتقاد به قضا و قدر

گزینه «۴»: ستایش عشق؛ سعدی در این بیت می‌گوید هر که در بند حفظ آبرو و دوری از رسوایی باشد (عقل معاش داشته باشد)، چیزی از عشق دریافته است.

علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸

سوال ۱۴۱: گزینه «۲»

بیت گزینه «۲» از سروده‌های فرخی یزدی است.

علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸

سوال ۱۴۲: گزینه «۱»

رمان «شمس و طغرا» نوشته محمدباقر میرزاخسروی و «بره گمشده راعی» اثر هوشنگ گلشیری است.

علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۶، ۱۹، ۲۰ و ۷۳

سوال ۱۴۳: گزینه «۳»

ویژگی مذکور در گزینه «۳» مربوط به قلمرو زبانی شعر معاصر است.

علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷

سوال ۱۴۴: گزینه «۲»

آثار میرزا حسن‌خوان بدیع: داستان باستان، شمس‌الدین و قمر

آثار سید مهدی شجاعی: جای پای خون، بدوک، ضیافت، کشتی پهلوگرفته

آثار احمد محمود: همسایه‌ها، مدار صفر درجه، زمین سوخته

مشفق کاظمی هم از نویسندگان پیشگام در ادبیات داستانی معاصر است که رمان اجتماعی «تهران مخوف» را نوشته است.

علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۹، ۷۳ و ۸۰

سوال ۱۶۱: گزینه «۴»

مفهوم بیت صورت سوال و بیت گزینه «۴»: تلاش‌های من (شاعر) همواره برای نفع رساندن به مردم بوده و خودم هیچ‌گاه به دنبال نفع شخصی نبوده‌ام. در بیت صورت سوال شاعر از تصویر سوختن شمع و در بیت گزینه «۴» از خم‌شدن کمان برای بیان این مفهوم کمک گرفته است.

علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۰

سوال ۱۶۲: گزینه «۲»

ابیات صورت سوال را سعدی در ضمن حکایتی از «گلستان» آورده و منظور این است که اگر انسان بیشتر از دخل و درآمدش خرج کند، بالاخره روزی خواهد رسید که کفگیرش به ته دیگ بخورد. در گزینه «۲» هم شاعر شخصی را که در روز چراغ را روشن می‌کند ابله می‌داند، چرا که روغن چراغش تمام شده و شبش تاریک خواهد شد.

علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۳۲

سوال ۱۶۳: گزینه «۴»

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱ و ۲ و ۳»: تا جهان هست عشق و محبت هم خواهد بود؛ هر چند برخی از انسان‌ها بروند و برخی دیگر جای آنها را بگیرند. مفهوم بیت گزینه «۴»: عشق بود که باعث شد جهان هستی در وجود بیاید و شور و غوغایی در آن برپا کرد.

علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۰

سوال ۱۶۴: گزینه «۴»

در بیت «ب» شاعر در انتظار صبح (می‌تواند استعاره از وصال باشد) است و انتظار طولانی خود را به انتظار روزه‌داران برای اتمام روز و رسیدن وقت افطار تشبیه می‌کند.

در بیت «ه» نیز شاعر تمام شب را منتظر است تا نسیم صبح‌گاهی خبری از معشوق برایش بیاورد.

علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۴

سوال ۱۶۵: گزینه «۱»

بیت «ج»: شاعر از التماس و لابه خود در برابر معشوق و بی‌اعتنایی و بی‌توجهی معشوق سخن می‌گوید.

بیت «د»: منظور از «انابت و تضرع»، توبه و بازگشت به سوی خدا و استغاثه و التماس از او در حین عبادت است. در این بیت هم «اشک سحر» اشاره به همین معنا دارد.

بیت «الف»: شاعر از معشوق می‌خواهد با عشوه‌گری و نمایش زیبایی خود، شور و غوغایی در بزم جهان اندازد.

بیت «ب»: تا زمانی که غم عشق تو مانند گنجی در قلب من پایدار است، همواره در کوی خرابات ساکن خواهم بود (یعنی در این عشق ثابت‌قدم و یک‌رنگ خواهم بود).

علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، مفهوم، ترکیبی